

AUDITO IR APSKAITOS TARNYBA

**APKLAUSOS
DĖL ŽEMĖS ŪKIO ĮMONIŲ
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS FORMOS
APŽVALGA**

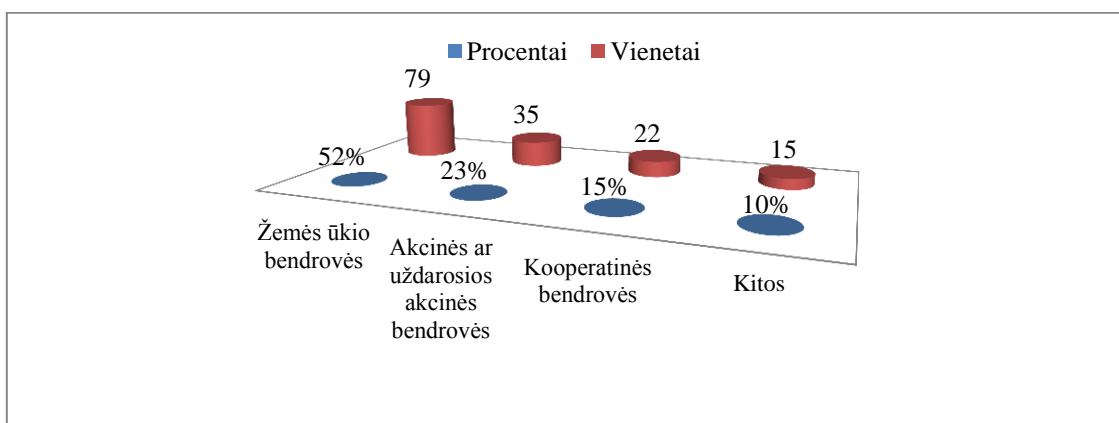
Įmonės, kurių tipinė veikla yra biologinio turto auginimas, žemės ūkio produktų gamyba ir apdorojimas, pačių pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų perdirbimas (toliau – žemės ūkio įmonės), vadovaudamosi 3-uoju verslo apskaitos standartu „Pelno (nuostolių) ataskaita“ rengia pelno (nuostolių) ataskaitą tik pagal žemės ūkio įmonėms skirtą formą. Nuo 2013 m. sausio 1 d. minėtame standarte įtvirtinta nuostata, kad žemės ūkio įmonės, kurios žemės ūkio produkciją pirminio pripažinimo metu ir biologinį turtą vertina pasirinktu savikainos metodu, nurodytu 17-ajame verslo apskaitos standarte „Biologinis turtas“ (toliau – 17 VAS), gali pasirinkti rengti standartinę pelno (nuostolių) ataskaitą, skirtą akcinėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms.

Nagrinėdama žemės ūkio įmonių apskaitą pagal tarptautinius apskaitos standartus, Audito ir apskaitos tarnyba atkreipė dėmesį, kad žemės ūkio įmonių teikiamoms finansinėms ataskaitoms juose nėra nustatyta kitokių reikalavimų. Visų įmonių finansinių ataskaitų struktūra yra vienoda.

Atsižvelgdama į tai, Audito ir apskaitos tarnyba prašė žemės ūkio įmonių pareikšti nuomonę dėl žemės ūkio įmonėms skirtos pelno (nuostolių) ataskaitos formos reikalingumo ir atitikimo geriausiai verslo praktikai.

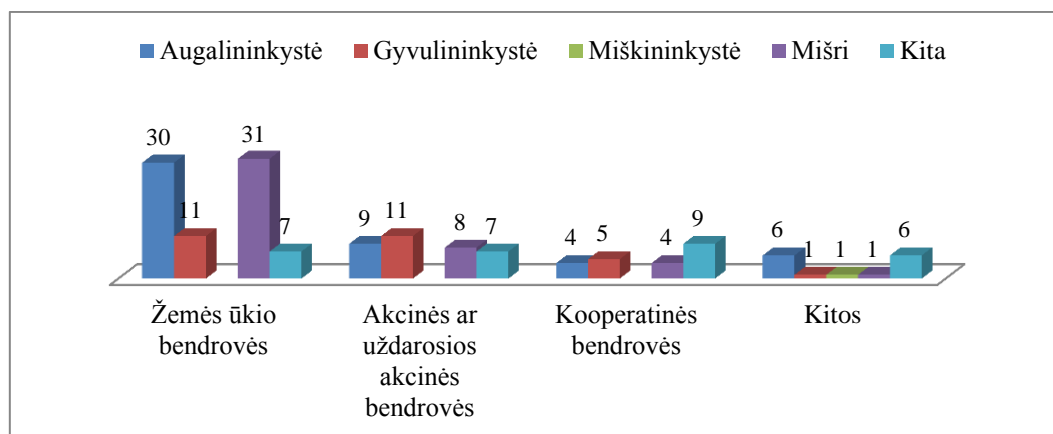
Valstybės įmonės Registrų centro duomenimis, rengdamos 2013 metų finansines ataskaitas, 525 įmonės naudojo žemės ūkio įmonėms skirtus finansinių ataskaitų rinkinius. Audito ir apskaitos tarnyba klausimyną išsiuntė 477 žemės ūkio įmonėms. Atsakymai buvo gauti iš 151 respondento. 29 laišakai su anketomis buvo gražinti Audito ir apskaitos tarnybai, nes įmonių nurodytais adresais nerasta.

Apklausoje dalyvavusių įmonių pasiskirstymas pagal teisinę formą pateiktas 1 pav.

1 pav. Įmonių, atsakiusių į klausimyną, pasiskirstymas pagal teisinę formą

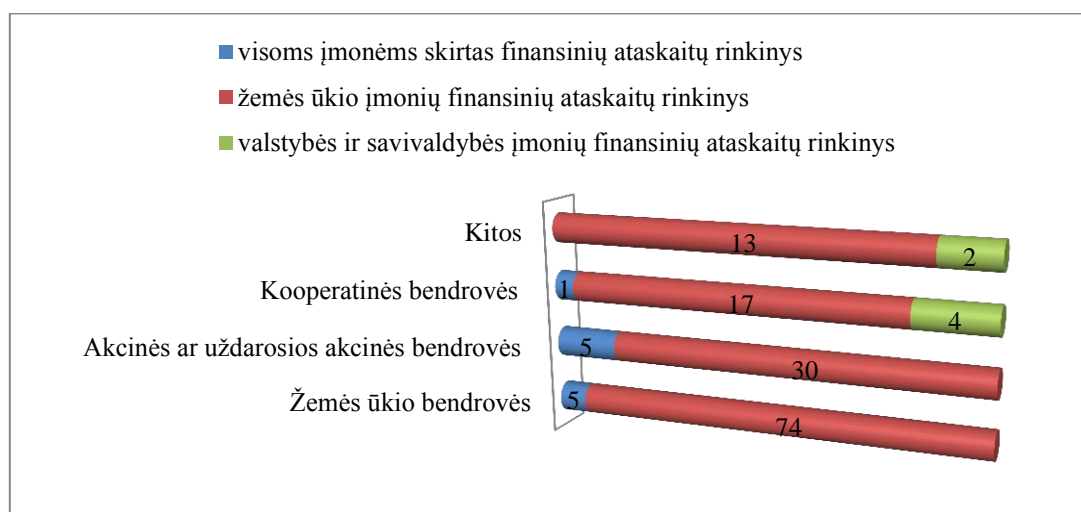
Taip pat mus domino, kokios srities veikla užsiima įmonės. Apklausoje rezultatai rodo, kad 32% apklausoje dalyvavusių įmonių pagrindinė veikla yra augalininkystė, 29% – mišri, po 19% sudaro gyvulininkystė ir kita, 1% – miškininkystė. 2 pav. pateikta, kokią veiklą apklausoje dalyvavusios įmonės nurodė kaip pagrindinę.

2 pav. Pagal teisinę formą suskirstytų įmonių pagrindinė veikla

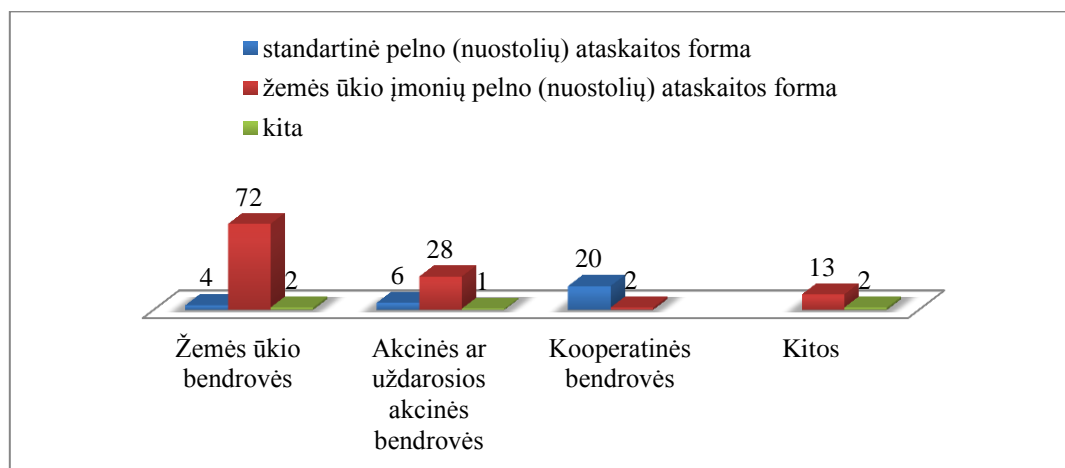
Įmonių buvo klausiama, ar jos vadovaujasi 17-ojo VAS nuostatomis, koku būdu vertina biologinį turtą registruodamos apskaitoje pirmą kartą ir paskutinę atskaitinio laikotarpio dieną ir koku būdu registruodamos apskaitoje žemės ūkio produktus pirmą kartą. Net 13% respondentų nesivadovauja šio standarto nuostatomis, 11% biologinį turtą ir žemės ūkio produktus vertina tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, 76% – įsigijimo (pasigaminimo) savikaina. Iš 151 anketą užpildžiusios įmonės biologinį turtą ir žemės ūkio produktus tikrąja verte, atėmus pardavimo išlaidas, vertina 9 žemės ūkio bendrovės ir 8 akcinės ar uždarnosios akcinės bendrovės. Apklausos duomenys rodo, kad 17-ojo VAS nuostatomis nesivadovauja 7 žemės ūkio bendrovės, 9 kooperatinės bendrovės ir 4 kitos teisinės formos įmonės.

7% klausimyną užpildžiusių įmonių nurodė, kad rengia visoms įmonėms skirtą finansinių ataskaitų rinkinį, 89% – žemės ūkio įmonės finansinių ataskaitų rinkinį ir 4% – valstybės ir savivaldybės įmonės finansinių ataskaitų rinkinį. Įmonių teisinė forma ir respondentų pasirinkti finansinių ataskaitų rinkiniai pateikti 3 pav.

3 pav. Finansinių ataskaitų rinkinių pasirinkimas pagal įmonių teisinę formą

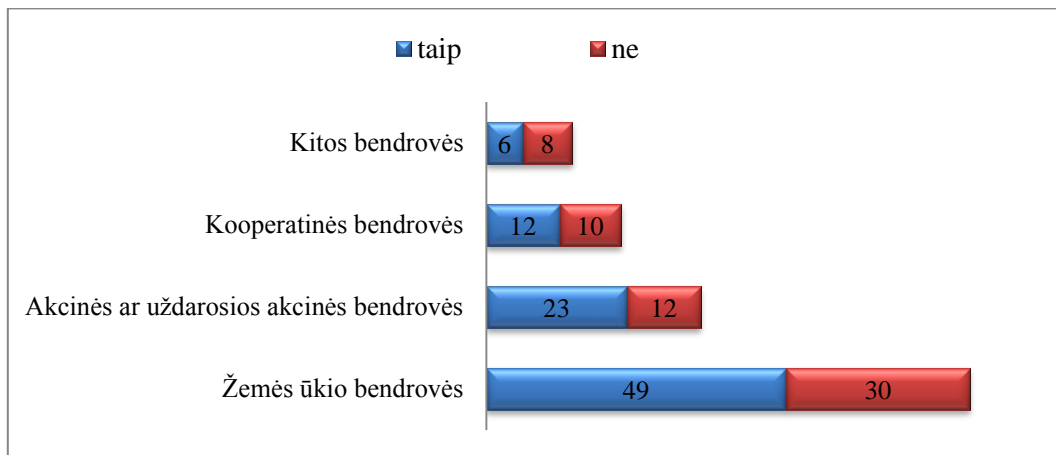
Vadovaudamosi 3-uoju verslo apskaitos standartu „Pelno (nuostolių) ataskaita“, žemės ūkio įmonės rengia tik žemės ūkio įmonėms skirtą pelno (nuostolių) ataskaitos formą, o tos įmonės, kurios pirmą kartą apskaitoje registruodamos žemės ūkio produkciją ir biologinį turtą vertina pasirinktu savikainos metodu, gali pasirinkti rengti standartinę pelno (nuostolių) ataskaitą, skirtą akcinėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms. Respondentų, kurie rengė žemės ūkio įmonės finansinių ataskaitų rinkinį, klausėme, kurią pelno (nuostolių) ataskaitos formą jie rinkosi. Atsakymai pateikti 4 pav.

4 pav. Pelno (nuostolių) ataskaitos formos, kurias rinkosi įmonės, rengusios žemės ūkio įmonės finansinių ataskaitų rinkinį

Į klausimą, ar šiuo metu galiojančioje žemės ūkio įmonių pelno (nuostolių) ataskaitos formoje reikia išskirti ir detalizuoti tam tikrus straipsnius, 17% respondentų atsakė, kad taip, 67% – ne, 15% – nežino. Taip pat buvo klausta, ar žemės ūkio įmonė rengdama pelno (nuostolių) ataskaitą pagal standartinę formą teisingai klasifikuotų ir detalizuotų ataskaitinio laikotarpio informaciją apie įmonės uždirbtas pajamas, patirtas sąnaudas ir gautus veiklos rezultatus. Daugumos (78%) apklausoje dalyvavusių įmonių nuomone, pagal standartinę formą ataskaitinio laikotarpio informacija apie įmonės uždirbtas pajamas, patirtas sąnaudas ir gautus veiklos rezultatus būtų klasifikuojama ir detalizuojama teisingai. Su šiuo teiginiu nesutiko 20% įmonių, o 2% respondentų neturėjo nuomonės.

Apklausoje rezultatai rodo, kad už žemės ūkio įmonių pelno (nuostolių) ataskaitos formos panaikinimą pasisakė 60% įmonių, priešingą nuomonę šiuo klausimu turėjo 40% apklaustųjų. 5 pav. pateiktas tikslus įvairios teisinės formos įmonių, pasisakiusių už ir prieš žemės ūkio įmonių pelno (nuostolių) ataskaitos formos panaikinimą, skaičius.

5 pav. Įmonių nuomonė dėl žemės ūkio įmonių pelno (nuostolių) ataskaitos formos panaikinimo

Apklausoje metu taip pat siekta sužinoti, ar įmonėms tenka sulaukti prašymų iš tam tikrų įstaigų, pavyzdžiui, kreipiantis dėl kredito ar ES paramos, pateikti pelno (nuostolių) ataskaitą pagal standartinę formą, nes pelno (nuostolių) ataskaitos, pateiktos pagal žemės ūkio įmonių ataskaitos formą finansiniai rodikliai neaiškūs. Apklausoje rezultatai rodo, kad tokių prašymų sulaukė 32% anketą užpildžiusių įmonių, 52% tokio prašymo nesulaukė arba su tokia situacija nesusidūrė, o likusieji 16% nurodė atsakymą kita.

Apklausoje rezultatai rodo, kad net 78% arba 117 iš 151 apklausoje dalyvavusių įmonių nuomone, pagal standartinę formą pateikta ataskaitinio laikotarpio informacija apie žemės ūkio įmonės uždirbtas pajamas, patirtas sąnaudas ir gautus veiklos rezultatus būtų klasifikuota ir detalizuota teisingai. Tačiau už žemės ūkio įmonių pelno (nuostolių) ataskaitos formos panaikinimą pasisakė 60% arba 90 įmonių iš 151.